

EKO

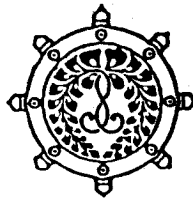
回

向

DRIEMAANDELIJKS
TIJDSCHRIFT

December 1988

Nr 39

Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w.
Pretoriastraat 68
B-2600 Berchem-Antwerpen

Afgiftekantoor : 2600 Berchem 1

I n h o u d

Editoriaal	1
Monshu Koshin Ohtani - Boodschap	6
Shinran Shonin - Ondoku-san	8
Shinran Shonin - Mattosho III	10
Shinran Shonin - Tannisho XVII	12
Sh.A. Peel - De Naam is Namu Amida Butsu (I)	14
Shoken Yamasaki - De 21ste Eeuw	21
K. Haemers - Boeddhistische Opvoeding ?	25
Jikoji-Nieuws	31
Glossarium van het Shin-Boeddhisme (XVII)	34

DEVOTIE

Onlangs uitte een vriend van me, Anglikaans protestante, zijn verbazing en bedenkingen over dat boeddhisten devotionele erediensten zouden hebben. Een uitzending op de hiervan het vertrekpunt. Het probleem hem gerezen doordat hij wist dat de den niet zoiets als een "God" hebben: kan je dan devotie hebben als er geen tot wie die devotie gericht is?

ag sloot (toevallig?) juist aan bij een g van iemand uit Jikoji, die zich er over verbaasd had dat in Ekô 38 een "ere devotieperiode" (Higan-E) vermeld Hoe komt het Boeddhisme toch aan die devotie?

Eerst nakijken wat 'devotie' betekent. Bij Van Dale wordt devotie in de eerste plaats bepaald als 'vroomheid, vrome toewijding, godsvrucht',

daarbij, in O.2, wordt bijgevoegd 'bijzondere godsdienstige verering van een bepaald object, religieuze praktijk of oefening'. Daarmee zijn we niet veel verder gekomen, want bij het lemma 'vroomheid' wordt de bal teruggekaatst naar 'godsvruchtig'...

Uiteindelijk moeten we dan toch maar besluiten dat er geen boeddhistische 'devotie' mogelijk is.

Misschien proberen sommigen wel te verwijzen naar het hindoeïstische begrip 'bhakti', alomgekend uit de Bhagavad-Gita en de diverse Vaisnava en Saiva-tradities. Maar in de boeddhistische literatuur heeft dit begrip beslist geen carrière gemaakt. En terecht: 'bhakti' slaat immers op een persoonlijke relatie van overgave aan een godheid (b.v. Krsna of Siva). De boeddhistische leerstellingen van zelfloosheid (anattā, anātmya, "egolessness", "niet-ik-heid") en leegheid (sūnyatā) maken de uiteindelijke persoonsidee en dus 'bhakti' onmogelijk.

Er is dan ook, in de algemene betekenis van het woord, geen eigenlijke boeddhistische 'devotie'.

De boeddhist huldigt de Boeddha, maar vraagt hem niets . In de Dharma niets zoals "Geef ons... Vergeef ons... Bid voor ons... " Trouwens, Amida 'geeft' zonder 'gebeden' te worden . De boeddhist bidt dus niet : hij reciteert teksten van hulding, lering en voornemen .

De boeddhistische devotie komt in feite neer op een soort zelf-reflectie, een vorm van meditatie en concentratie, van stilling en inkeer .

Dat die 'devotie' ook (soms zelfs vooral) in tempelverband plaats heeft, heeft niet enkel een psychologische grond (men voelt zich *sterker* en *beter* wanneer men niet alleen is) , maar beantwoordt tevens aan een van de basisgedachten van het Boeddhisme, nl. de "Drie Juwelen" (*tri-ratna*) : de essentiële eenheid van Boeddha, Dharma (Leer) én Gemeenschap (*Samgha*), die de door de Boeddha verkondigde Leer ontvangt, beleeft en waar-maakt in deze wereld, in dit door zijn betrekkelijkheid getekende tijdruimtelijke systeem . Devotie, boeddhistisch bekeken, onderlijnt dit weten te behoren tot de Gemeenschap .

Zoals er geen wezenlijk onderscheid bestaat tussen Boeddha en Dharma ("Wie de Boeddha ziet, ziet de Leer; wie de Leer ziet, ziet de Boeddha"), zo is er evenmin tweeheid tussen de Boeddha en de Gemeenschap .

De nembutsu, *Namu Amida Butsu*, is immers de belichaming (D.T.Suzuki zegt "objectification") in verbale vorm van de nirvanische niet-tweeheid van de onverlichte wezens (*namu*) zoals u en ik, en de Oneindige Verlichting (*amida-butsu* = Amitābha, Oneindig Licht, d.i. Wijsheid, + Amitāyus, Oneindig Leven, d.i. Mededogen).

In de Shinboeddhist welt deze nembutsu op vanuit de diepte van zijn bestaan . In de nembutsu ervaart hij overduidelijk zijn eigen onvermogen, zijn zwakheden en feilen, zijn onwetendheid . Daaruit wordt de "gehoorde" nembutsu dan ook de stem van zijn dankbaarheid voor Boeddha's Wijsheid-en-Mededogen .

Een verdere conclusie zou dan zijn dat voor de Shinboeddhist de 'devoties' en de 'devotieperiodes' een gelegenheid zijn om samen met

"mede-gangers-op-de weg" , op intense wijze,
uitdrukking te geven aan zijn dankbaarheid voor
Amida's Hinderloze Licht.

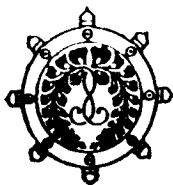
Namu Amida Butsu.

Shitoku.

*onder de kersebloesen
is er wel niemand
die echt een vreemdeling is*

(Issa)

BOODSCHAP
van

MONSHU KOSHIN OHTANI

Het is uitzonderlijk als mens geboren te worden . Nochtans nemen we amper de tijd daarover na te denken, en we brengen onze dagen door met achter onze ambities en begeertes aan te lopen . In Indië, meer dan twee millenia geleden, ontwaakte Sâkyamuni Buddha tot de Dharma die de ware werkelijkheid is en hij nam waar dat het bestaan door lijden is getekend .

Doordat hij het door Sâkyamuni verkondigde *Grote Sutra van het Oneindige Leven* als grondslag nam, ontvouwde Shinran Shônin het pad van het Shin-Boeddhisme of *Jôdo-Shinshû*, de waarheidsgetrouwe essentie van de weg van het Reine Land naar de verlichting .

In eigen persoon ervoer Shinran het menselijke lijden, in een tijdperk van maatschappelijke beroeringen en natuurrampen . Geleid door Hônen Shônin, ontdekte hij echter in de Voortijdelijke Gelofte van Amida Buddha, de Boeddha van het Oneindige Leven en Licht, een levensweg waardoor de menselijke wezens los komen uit hun conditie van pijn en angst die wortelt in de diepten van hun eigen bestaan .

Niets in het bereik van de menselijke bemoeiingen biedt ons een authentieke basis voor het leven, maar ook terwijl wij onze banden met deze wereld behouden, ontwaken wij tot Amida's wijsheid en mededogen, en komen er aldus toe ons leven te vervullen in de uiting van Boeddha's Naam, *Namu-amida-butsu*, welke de *nembutsu* genoemd wordt . Voor mensen die in de *nembutsu* leven, is, als hun leven ten einde komt, de verwezenlijking van het Boeddhachap in het Reine Land volkomen gevestigd .

Amida Buddha's mededogen is onvoorwaardelijk, alles en allen omvattend, ongeacht hun goede of kwade eigenschappen als menselijke wezens . Of beter gezegd, het grijpt in de eerste plaats naar diegenen die ver van het ware en natuurlijke omzwerven, diegenen die vertoeven in miserie en onwetendheid. Eenmaal doordrongen van de werkzaamheid van Boeddha's mededogen, zijn wij bij machte te leven naar de volheid van onze mogelijkheden .

Na Shinran Shônins geboorte in het Reine Land, werd de Hongwanji-tempel opgericht door mensen die hem eerden en huldigden omdat ook zij, dank zij zijn onderricht, de vreugde van de nembutsu ervoeren . Vandaag de dag worden zulke nembutsu-mensen niet enkel aangetroffen in gans Japan, maar ook in Noord- en Zuid-Amerika, Azië en Europa .

De recente ontwikkelingen van wetenschap en technologie en de industrialisering van onze maatschappij hebben spanningen en overbelastingen veroorzaakt, die ons gemoed uithollen en zelfs het voortbestaan van het mensdom bedreigen . Geleid door de realiteit van Amida Buddha's mededogen, zouden we ons moeten inspannen om een betere wereld van harmonie en vrede te scheppen.

Kyoto, november 1987

Deze boodschap vormt de introductie tot de prachtige brochure HONGWANJI , Transmitting the Path of Shin Buddhism . Jikoji hoopt binnen afzienbare tijd deze Engelstalige uitgave uit Japan, met haar vele foto's en ook beslist interessante tekst, aan belangstellenden te kunnen bezorgen .

ON DOKU SAN

Moderato ♩ = 76 緩やかに

観世聖人 和康

清水 靖 作曲

D Em D A

NYO-RA-I DAI-HI NO O-N DO-KU WA

D G A D G D

MI O KO NI SHITE-MQ HO-ZU BE-SHI

Em D Bm A D A

SHI-SHU- CHISHIKI NO O-N DOKU MO -

E7 A D G Gm D

HO-NE O KUDAKITEMO SHA-SU BE-SHI

カセットテープ「小さなあこに(クラオケ版)」に収録

カセットテープ「観世(電子オルガン演奏)」に収録

♩ = 63 敬虔に

観世聖人 和康

沢 康雄 作曲

Gm D Gm Gm D Gm D Gm

NYO-RA-I DA-I HI NO O-N DO-KU WA

Cm Gm Adm D7 Gm Cm Gm D

MI O KO NI SHI-TE-MQ HO-ZU BE-SHI

Cm Gm Cm Gm Cm G Cm Gm Cm D

SHI-SHU CHISHIKI NO O-N DO-KU MO

D Gm D7 Gm G Cm Gm D7 Gm

HO-NE O KUDAKITE-MO SHA-SU BE-SHI

おん 徳 さん
恩 徳 讃

如来大慈の恩徳は
身を粉にしても報ずべし
師主知識の恩徳も
ほねをくだきても謝すべし

HIMNE VAN DANKBAARHEID

Drukken wij onze dankbaarheid uit voor
Tathagata's Grote Mededogen ,
zelfs al wordt ons lichaam tot asse
verpulverd ;
en drukken we ook onze dankbaarheid uit
voor de verdiensten van onze meesters ,
ook al worden onze beenderen tot stof
vermolmd .

(Shinran Shonin)

(Shôzômatsu-wasan, 59)

MATTOSHO
Lamp voor latere tijden

Brieven van Shinran

3

De persoon van shinjin die in Amida, de Boeddha van het Onmeetbare Leven en het Onmeetbare Licht zijn spirituele grondvesten heeft gerealiseerd, leeft in de staat van de waarlijk gevestigde . Deze staat wordt omschreven als "gelijk zijnde aan die van Tathagata's" en "dezelfde als die van Maitreya Buddha". Dezelfde lering wordt eveneens in de brieven 4, 7, 15 en 18 gevonden, getuigende van het belang dat aan deze idee, die Shinran in zijn laatste jaren aan zijn volgelingen wenste achter te laten, wordt gehecht . Shoshin, die eveneens aan het einde van Brief 2 (zie Ekô 38, sept.88) wordt vermeld, was een van Shinrans meest invloedrijke volgelingen .

Aangezien de persoon die shinjin heeft gerealiseerd noodzakelijkerwijs in de staat van de waarlijk gevestigde vertoeft, is hij in de staat gelijk aan de volmaakte verlichting . In de Grote Sûtra van het Onmeetbare Leven wordt van de persoon die gegrepen wordt om nooit meer te worden losgelaten, gezegd dat hij zich in de staat van de waarlijk gevestigde bevindt en in de Sûtra van de Vergadering van de Tathagata van het Onmeetbare Leven wordt van hem gezegd dat hij de volmaakte verlichting evenaart . . Hoewel de namen verschillen, hebben de "waarlijk gevestigde" en "gelijk aan de verlichting" dezelfde betekenis en verwijzen naar dezelfde staat . Gelijk aan de volkomen verlichting is dezelfde staat als die van Maitreya, die bestemd is om de volgende Boeddha te worden . Aangezien de persoon van shinjin bestemd is om de volkomen verlichting te bereiken, wordt van hem gezegd dezelfde als Maitreya te zijn .

Welnu, de Grote Sûtra spreekt over de "staat grenzend aan de verlichting, gelijk die van Maitreya". Aangezien Maitreya reeds dicht bij het Boeddhaschap zit, is het de gewoonte van de verschillende scholen om over hem te spreken als Maitreya Buddha . Aangezien de persoon die tot de waarlijk gevestigden gerekend wordt, in dezelfde staat is als Maitreya, wordt eveneens van hem gezegd gelijk te zijn aan de Tathagata's . U zou dienen te weten dat de persoon van ware shinjin gelijk aan de Tathagata's kan genoemd worden omdat, alhoewel hij zelf steeds onzuiver is en karmisch kwaad creëert, zijn hart en geest reeds gelijk zijn aan die van de Tathagata's .

Aangezien het reeds vaststaat dat Maitreya de volkomen verlichting zal verwezenlijken, spreken we van "Het Ochtendgloren van de Drie Vergaderingen", wanneer hij zal prediken als een Boeddha.*. De persoon die de waarheid van het Boeddhaland beleeft zou dit moeten begrijpen . In de "Himne van de Meditatie over de Aanwezigheid van de Boeddha" verklaart Shantao, de Meester van de Kuang-ming Tempel, dat het hart van de persoon van shinjin reeds en voor altijd in het Boeddhaland verblijft . "Verblijft" betekent dat het hart van de persoon van shinjin altijd in het Boeddhaland is . Dit om te zeggen dat hij dezelfde is als Maitreya . Aangezien aan de verlichting gelijk zijn, hetzelfde is als Maitreya te zijn, is de persoon van shinjin gelijk aan de Tathagata's .

Shôka 1 (1257)
Shinran

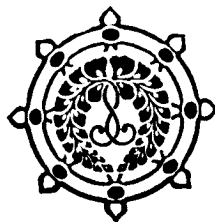
Aan Shôshin-bô .

-----

* Maitreya, die volgens de traditie, over 5.670.000.000 jaren de volgende Boeddha in deze wereld wordt, zal als eerste daad 3 predikingen uitspreken, hiermee het voorbeeld van Shakyamuni volgend .

Vertaald door H. Eerdekens, naar de Engelse uitgave "Letters of Shinran", Shin Buddhism Translation Series I, Hongwanji international Center, Kyoto .

T A N N I S H O

X V I I .

De bewering dat een persoon die geboorte in het Grensland* verwezenlijkt, uiteindelijk *toch* in de hel terecht komt .

a - *benji* : Grensland, een van de benamingen voor *kedo* , Vervormd Land .

In welke bronvermelding wordt deze bewering aangetroffen ?

Het is betreurenswaardig dat zulke *bewering* aangesneden wordt onder lieden die er prat op gaan geleerden te zijn .

Hoe lezen *die lui* de sūtra's, de commentaren en de juiste leringen* ?

a - *shōgyō* : de Leer bij uitstek, de Leer in zijn meest subtiële vorm , Skr. *saddharma* .

De beoefenaar die *shinjin* mist, zal uit oorzake van zijn twijfel aan de Voortijdelijke Geloofte, geboren worden in het Grensland ; na dit karmisch kwaad van twijfel uitgeoet te hebben, zal hij in het Vervulde Land* geboren worden . Dat heb ik gehoord .

a - *hōdo* : het Vervulde Land, het Ware Reine Land (*ken-jōdo*) .

Vermits er weinig beoefenaars van shinjin^o zijn, worden velen ertoe aan-gemoedigd en aangespoord geboorte in het Vervormde Land^o te zoeken ; desondanks beweren dat dit vergeefse moeite is, is *eigenlijk* de Tathâgata van leugens te beschuldigen .

a - *shinjin no gyôja* : lett. "de beoefenaar van de praktijk van shinjin", de mens in wie shinjin verwezenlijkt is .

b - *kedo* : zie nota hiervóór .

*Summer waves Goodbye
with a Septembery smile .
Autumn nods Hello .
Namu Amida Butsu .
Seasons come and seasons go .*

Marc Cumberlege

De NAAM is NAMU AMIDA BUTSU (I)

Shitoku A. Peel

南
無
阿
彌
陀
仏

Er was en er is nog steeds heel wat misverstand aangaande de universaliteit en de ware kern van Jodo-Shinshu, het zg. Shin-Boeddhisme . Dat misverstand heerst niet enkel onder diegenen die het Boeddhisme bestuderen, maar zelfs bij sommige Shin-boeddhisten, in het bijzonder bij diegenen die, zoals heel wat mensen in Japan, de erfgenamen zijn van een religieuze traditie die ze evenwel nooit zelf, persoonlijk hebben geëxploreerd .

Een van de grootste en meest gangbare misverstanden is dat de Shin-boeddhisten eigenlijk een soort christenen zijn die het niet willen gezegd hebben of die het niet weten . Deze totaal verkeerde opvatting berust op de indruk dat de Jodo-Shinshu volgelingen slechts één Boeddha "aanbidden", - dat ze één formule, 'nembutsu' genoemd, dienen te herhalen om zodoende een zetel in het Westelijke Paradijs, Amida's Reine Land, te verwerven, welk Reine Land een soort van paradijs van vrede en zaligheid is, plusminus verwant aan de volksdevotionele opvattingen in Christendom en Islam .

Het is door dergelijke jammerlijke misvattingen dat de mening ontstaan is dat de Jodo-Shinshu geen echt Boeddhisme zou zijn, maar een monotheïstische misvorming ervan, met een "God" die men "Amida" noemt en wiens hoofdbezigheid erin bestaat al diegenen te verlossen die beroep op hem doen en waarbij zelfs geen minimum aan moraliteit of inspanning vereist zou zijn, kortom een ideaal heel wat "lager" dan het "verhevene" van nirvāna .

Ik moet eerlijk toegeven dat, boeddhist zijnde vanaf mijn jongere jaren, die zelfde misverstanden mij belet hebben de ware aard van de Shin-lering te vatten . Al in 1954 vernam ik "iets" over Jodo-Shinshu, maar om diverse redenen en oorzaken zou het toch nog 25 jaar duren vooraleer ik een duidelijk zicht kreeg op de uniciteit en de wezenlijke kern van het Shin-Boeddhisme . Zo lang heeft het geduurd vóór ik kon begrijpen dat juist hierin de integrale conclusie en de feitelijke culminatie van het geheel van de boeddhistische leringen vervat liggen .

Ik geloof dat die foutieve impressie van Jodo-Shinshu als monotheïsme voortkomt vanuit een vaak verdrongen christelijke achtergrond . Het is zonder meer begrijpelijk dat iemand die bewust of onbewust ingebed is in een christelijk getekend maatschappelijk milieu er maar al te vaak toe geneigd zal zijn hele series gegevens vanuit dat milieu over te hevelen in zijn vertalingen en interpreteringen van de boeddhistische literatuur . Het is bijvoorbeeld duidelijk dat theïstisch gekleurde termen als 'geloof', 'zonde', 'genade' en zelfs 'heil' vlot ingang konden vinden in westerse benaderingen van Shinran Shonin, de stichter van het Shin-Boeddhisme .

Het is mijn bedoeling in deze lijnen de werkelijke zin en de universaliteit van het Shin-Boeddhisme als volwaardige vorm van Boeddhisme duidelijk te stellen aan de hand van een reeks thema's welke m.i. gekoppeld zijn aan de praktische kant en aan de dagelijkse levensproblematiek volgens het Shin-Boeddhisme . Daarom wil ik vertrekken vanuit een centraal thema, gevat in de titel zelf van dit hoofdstuk ; dan trachten hiervan de vertakkingen te omschrijven en te verklaren, om te komen tot een mogelijke resultante van Shinrans visie op diverse gebieden van het spirituele leven .

Doordat ik Europeaan ben, geboren in Vlaanderen, groot geworden en 'opgevoed' in België en Frankrijk, kan mijn benadering niet vanuit een conventioneel japaniserend standpunt geschieden . Ik wil daarbij bovendien ook

onderlijnen dat mijn benadering voorzeker niet overeenstemt met die van een westerling die tot het Boeddhisme aangetrokken is "doordat het exotisch, oosters en *dus* mysterieus en esoterisch is". Neen : ik ben boeddhist omdat dit mijn diepe overtuiging is, langzaam gegroeid uit de dagdagelijkse ervaringen van lijden en vreugde . Dat moet ook een verklaring zijn voor mijn engagement in wat ik , althans voor mij persoonlijk, hou voor de ware en werkelijke universele, d.i. voor allen toegankelijke weg.

Het is natuurlijk zó dat ik, levend ver van Shinrans geboorteland en wortelend in de eeuwenoude erfenis van het westerse denken, ik als het ware vanzelfsprekend moet komen tot een benadering die misschien wel *kan* verschillen van de conventionele Jodo-Shinshu patronen . In mijn ogen is dat geen nadeel . Dat vereffent de weg naar een vatten van de universele natuur, de werkelijkheid en de uniciteit van het Shin-Boeddhisme, nu in deze moderne tijden en overal in de mensenwereld .

Het centrale punt van mijn uiteenzetting is de *nembutsu*, het brandpunt, de zenuwknoop van de Jodo-Shinshu lering : NAMU AMIDA BUTSU, de Naam waarin de universele vestiging van Amida Boeddha's Geloftevervulling berust, bron van verlichting voor alle wezens, welke en hoe die ook mogen zijn. Rondom dit centrale punt spiraliseert het Shin-boeddhistische spirituele leven en daarbij de houding die wij in het leven aannemen . Toch blijkt hoeveel misverstand en verkeerde interpretatie dit begrip 'nembutsu' vooralsnog alom oproept .

Om meteen de vinger op de wonde te leggen : wanneer men aan heel wat Shin-boeddhisten (en natuurlijk ook aan niet-Shin-boeddhisten !) vraagt welke de naam is van de Boeddha die 'honzon', hoofdobject van hulde is in de Jodo-Shinshu, dan heeft men veel kans als antwoord te krijgen : "De naam van onze Boeddha is Amida" . En weinigen zullen er misschien toe geneigd zijn eraan toe te voegen dat *Amida Buddha* staat voor de "Boeddha van het Oneindige Licht en het Oneindige Leven" en

dat die Amida, als hoofdvoorwerp van onze hulde en gedachtenis, niets anders is dan het Oneindige, buiten tijd en ruimte gedachte maar ondenkbare Boedddhaschap is, waarvan gesproken wordt niet enkel in de leerteksten (sûtra's) van de Reine-Landstroming, maar evengoed in het Lotus-sûtra (Skr. *Saddharmapundarika-sûtra*), de Bloemenkrans-sûtra's (Skr. *Avatamsaka*), het Grote Nirvana-sûtra (Skr. *Mahâparinirvâna-sûtra*) en eigenlijk heel de *Mahâyâna*-literatuur in het Sanskriet, het Chinees of het Tibetaans .

Slechts zelden stellen we duidelijk (soms is het ook onszelf niet zo duidelijk...) dat in de leringen van het Shin-Boeddhisme dit heelal en alles en iedereen erin dient gezien te worden als de potentialiteit van de Verlichting . In Amida Buddha komen we ertoe tijd-en-ruimte te beschouwen als het fundamentele één-zijn in de Verlichting . Hebben we deze visie ontvangen, dan ervaren we de vreugde te leven in dit licht van het Oneindige Boedddhaschap . Deze ervaring verwekt in ons niet enkel vreugde, maar ook verheldering . In onze geest scheppen we aldus een eigen "Wereldbeschouwing" die ons in staat stelt de existentiële realiteit van het lijden op te vangen en uit te balanceren .

Pech ! Ondanks de schoonheid, het welbehagen, de zaligheid die onze geest uit dergelijke opvatting afleidt, toch zitten we dan nog verkeerd . Immers : we blijven steken in weer een andere foutieve vertolking, een andere verkeerde conceptie . Waarom ? Omdat we, bij het creëren van een dergelijk concept, proberen een "Oneindig Boedddhaschap" uit te denken dat conform is met onze verlangens en met onze intellectuele perspectieven van "hoe de dingen eigenlijk horen te zijn".

Maar bekeken vanop een zekere afstand en met een zeker 'los-laten', is zelfs de bewering dat degelijk concept "verkeerd" is, misleidend . Het gaat hier niet zozeer om "verkeerd" dan om "niet zo !" Voor velen kan een idealiserende visie van het Oneindige Boedddhaschap passend en efficiënt, hoopvol en

troostend lijken . Wat hierbij dan niet onmiddellijk gevat wordt, is dat zij op deze wijze een visie op het boeddhachap formuleren vanuit hun individuele standpunt, vanuit hun verwachtingen, kortom vanuit alle projecties die hen aan de lijdenswereld en het ego-denken vastbinden .

Diegenen die niet langer in zich de behoefte voelen vragen te stellen, zullen niet langer geconfronteerd worden met het opkomen van vragen . Maar voor diegenen onder ons die vragen blijven stellen, die problemen hebben in en met hun leven en die een vorm van begrijpen zoeken welke compatibel is met hun intellect, hun existentiële dilemma's en hun ontgoochelingen, zal de conventionele definitie van de Naam van Amida Buddha fundamenteel ontoereikend zijn .

Zij die zich in vertrouwen tot Shinran en zijn onderricht wenden voor een herbronning, ontdekken in zijn geschriften dat het uitspreken van Boeddhā's Naam in zes tekens *Namu Amida Butsu* is . De Naam (*myōgō*) is *Namu Amida Butsu* . *Namu Amida Butsu* is de Naam als belichaming van de Wijsheid (Skr. *prajñā*). Shinran benadrukt dat de Naam (*myōgō*) niet 'Amida' noch 'Amida Butsu' is . De ware en werkelijke Naam is 'Namu Amida Butsu' en daarbij is ook het uitspreken, d.i. de 'uitspreker' betrokken .

Dat wordt herhaaldelijk door Shinran duidelijk gesteld, in talrijke passages uit *Kyō-Gyō-Shin-Shō*, zijn hoofdwerk . Doorheen Shinrans opvatting van de Naam als 'Namu Amida Butsu' gaan voor ons heel nieuwe perspectieven op het Boeddhachap open, perspectieven die volkomen verschillend zijn van de conventionele, ge vulgariseerde definities waaraan wij ons maar al te vaak vastklampen .

Vertrekkend van de nieuwe perspectieven die Shinran ons voorlegt, sta me toe terug te komen op een punt dat ik vermeldde bij het begin van deze uiteenzetting, namelijk de zo vaak gehoorde bewering dat *Jodo-Shinshu* geen "Boeddhisme van de Boeddhā" zou zijn, maar een decadente inplant van

monotheïsme, een soort protestants-christelijk pseudo-Boeddhisme . Deze bewering wordt volkomen weggewist zodra we begrijpen op welke wijze Shinran de ware betekenis van de Naam aangevoeld heeft .

Naar mijn mening is de correct begrepen Jodo-Shinshu precies de meest omvattende en volledige actualisering van alle boeddhistische leringen en meditatieve en niet-meditatieve praktijken in Hinayāna en Mahāyāna, leringen en praktijken die alle geworteld zijn in en teruggaan tot de prediking van de historische Boedha Siddhartha Gautama Shakyamuni .

Jodo-Shinshu is immers niets anders dan de vrucht en de resultante van een lange evolutie in, binnenin het boeddhistische denken van Indië, China en Japan . Shinrans visie op de Buddhadharmā leidde tot de uiterste afronding en vervulling van fundamentele doctrines van talrijke boeddhistische stromingen . Verre van een aberrante vorm van Boeddhisme te zijn, is Jodo-Shinshu in feite de climax van boeddhistisch denken en van boeddhistische praktijk .

Shinrans lering is uiterst eenvoudig voor de eenvoudigen, maar van een ontstellende filosofische diepgang voor diegenen die een filosofische benadering verlangen . Ze kan, op dit vlak, niet ten volle gewaardeerd noch begrepen worden zolang ze niet gezien wordt als culminatie van de interpenetratie-doctrine uiteengezet in het Bloemenkrans-sūtra (Skr. *Avatamsaka-sūtra*, Ch. *Hua-yen-ching*, Jap. *Kegon-kyō*). Op een analoge wijze kan Shinrans lering ervaren worden als de doorgedreven visie op het *anattā*-concept (de leer van het niet-zelf) dat zo sterk benadrukt wordt in het Theravāda-Boeddhisme en dat zo scherp geredefinieerd werd door Nāgārjuna in zijn *Mādhyamika*-filosofie . Het consequente doordrukken van het *anattā*-begrip weerspiegelt zich in het verwerpen van de 'zelf-kracht' (*jiriki*) dat kenmerkend is voor de Reine-Landideeën van Hōnen, Shinran en Ippen .

In de Mādhyamika-doctrine van uiteindelijk niet-onderscheid van samsāra en nirvāna kunnen we de filosofische sleutel vinden van Shinrans markante ideeën van de 'verdiens- overdracht van het gaan' (*ōsō-ekō*) en de 'verdiens- overdracht van het komen' (*gensō-ekō*), evenals van zijn definitie van 'Geboorte in het Reine Land' als zijnde 'Niet- Geboorte' .

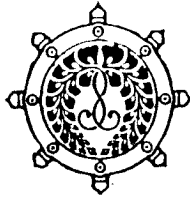
Op dezelfde wijze hebben we de fundamentele stellingen van Asanga en Vasubandhu nodig om Shinrans perceptie van de waarheidsniveaus en van de Trikāya-leer (het "Drievoudige Boeddha-lichaam") te situeren .

Ik moet eerlijk toegeven dat ik deze specifieke doctrinale punten niet zomaar willekeurig gekozen heb . In tegendeel : ik wil ze naarvoren brengen precies omdat hun samenvoeging leidt tot het juiste Reine-Land imago van het Boeddhachap . Dit is een beeld dat weliswaar geen aanspraak maakt op een absolute ontologische waarheid, maar een beeld dat begrijpelijk en aansprekend is voor onze beperkte, relatieve intellectuele faculteiten en daarbij tevens een beeld waarvoor ook onze emotieve en esthetische functies gevoelig zijn .

Het is met behulp van deze algemeen-boeddhistische doctrines dat we kunnen komen tot inzicht van wat de Naam voor ons betekent , - en deze betekenis niet enkel omlijnen met een gevoel van intellectuele bevrediging . De grote inbreng hiervan heeft plaats in ons dagelijks bestaan, in onze verhoudingen tot onze omgeving, onze verhoudingen tot de gehele mensheid, tot alle wezens en , *last but not least* , in onze intiemste verhouding met de Verlichting zelf .

(Wordt vervolgd)

De 21ste eeuw en Shinrans Lering

Rev. Prof. Shoken YAMASAKI

Met het oog op het feit dat de 21ste eeuw nu vlak achter de hoek ligt, zou ik graag enkele problemen, die zullen oprijzen in het tijdperk dat ons te wachten staat, willen belichten in hun verband met Shinrans onderricht . Ik zie hiervoor drie hoofdthema's .

Wetenschap in vraag ?

Het eerste is dat de 21ste eeuw een tijdperk wordt waarin de rol van de wetenschap in vraag moet gesteld worden . Sedert de Renaissance heeft de wetenschap, vrucht van moderne beschaving, opmerkelijke vooruitgangen geboekt . De technologische ontwikkelingen tot op heden zijn gewoonweg spectaculair en men kan stellen dat in de loop van de komende eeuw nieuwe vondsten en uitvindingen, die onze huidige verbeelding te boven gaan, zullen geschieden . Ik vraag me b.v. af hoe informatica, robotica en biotechnologie zullen evolueren . Het is alsof niets meer in staat is de progressie van de wetenschap te stuiten of af te remmen .

Anderzijds worden we geconfronteerd met almaar nieuwe problemen : verstoring van het ecologisch evenwicht, lucht- en waterbevuiling, zure regen, uitbreiding van de woestijnen en nucleaire oorlog, allemaal verschijnselen ontstaan als bijprodukten van de moderne beschaving . Toch is het onmogelijk zonder of buiten de wetenschap te leven, zelfs dan wanneer die wetenschap het leven op aarde bedreigt . In

Japan hebben we het verhaal van "Onigo" (Het met Tandem geboren Kind) : het lang verwachte kind berooft op de duur zijn moeder van het leven . Op gelijkaardige wijze nadert de 21ste eeuw, met al zijn contradicties . We mogen evenwel niet over het hoofd zien dat het keerpunt van de verwezenlijking van de ware spiritualiteit juist ligt in de confrontatie met contradicties . Wanneer we de verslagen lezen over proefbuisbaby's en orgaantransplantaties, dan worden we de neiging gewaar het menselijke leven te behandelen als dode materie . We dienen daartegenover opnieuw te onderzoeken hoe belangrijk juist dit "leven" is .

Immanuel Kant heeft veel bijgedragen tot het probleem van de personaliteit doordat hij de rede zag als grootste factor van de menselijke waardigheid . Toch heeft juist de rede geleid tot voortdurende ontdekkingen en uitvindingen, waaruit de hedendaagse mechanistische, materialistische beschaving voortgekomen is . Dit verschijnsel heeft op zijn beurt het aanschijn gegeven aan de positivistische ingesteldheid waarbij al wat niet wetenschappelijk kan aangetoond worden, gewoonweg geloofend wordt . Wij zijn dus gekomen op een punt waarop irrationele factoren, zoals menselijk leven, waardigheid van de persoon en de essentie zelf van ons bestaan, welke niet aangesproken kunnen worden met wetenschappelijke methodes, gewoonweg buiten beschouwing worden gelaten .

De vooruitgang van wetenschap en techniek zoekt zijn verantwoording in rationalisering en fractionering . De essentie van het leven kan evenwel enkel benaderd worden in haar totaliteit . Aspecten van de menselijke natuur, zoals geloof, verantwoordelijkheid, waardering, verlangen naar vrede en eeuwig leven, passen niet in de patronen eigen aan het strikt wetenschappelijke denken . Gevoelens en gewaarwordingen mogen evenwel niet bestempeld worden als irrationeel of onwetenschappelijk ; we zouden ze beter als "niet-rationeel" of "buiten-rationeel" moeten aanzien . Zelfs als een baby via wetenschappelijke ingrepen geboren wordt uit

een proefbuis, dient hij rekening te houden met de "niet-rationele" vraag naar de zin van het leven en de vestiging van de individualiteit . Dit is een gebied waarop de wetenschap geen vat heeft .

We mogen gerust stellen dat de 21ste eeuw nog meer "materieel", nog meer "comfortgericht" zal zijn . We dienen ons er ook van bewust te zijn dat in die periode de menselijke waardigheid op proef zal gesteld worden en dat wijsbegeerte en religie meer dan ooit dienen serieus opgevat te worden .

Democratie in vraag ?

De idee van democratie ontstond in het oude Griekenland . De humanistische denkwijze stelde dat de oorsprong van de democratie moest gezocht worden in de menselijke waardigheid. Daaruit zou een wereld van vrijheid en gelijkheid ontstaan : de wereld die de mensen nog steeds zoeken .

Gedurende zijn lange geschiedenis is de mens blijven zoeken naar vrijheid en gelijkheid . Tijdens de pre-moderne periode en na grote opofferingen, leken vrijheid en gelijkheid inderdaad binnen ons bereik . Zo komt het dat de huidige mens democratie als iets vanzelfsprekends vindt . Maar is dit waarlijk zo ? Is er ook niet zoiets als demagogie ?

Bovendien is deze vrijheid niet de vrijheid die de ware aard van de mens uitmaakt, zoals Kant het gesteld had . Is ons huidige begrip van vrijheid niet zwaar doordrongen van een egoïsme dat eigen belangen en eigen genoegdoeningen beoogt ? Men kan zich afvragen in hoeverre de hedendaagse mens zijn ikzucht niet verbergt achter het glorieuze woord "vrijheid" .

Vrijheid en gelijkheid zijn grote streefdoelen voor de mensheid, maar ze zijn niet gemakkelijk te verwezenlijken .

Elk persoon verschilt in mogelijkheden, in gezondheid, in geluk en rijkdom . Zo b.v. is in een maatschappij van open competitie, de weelde al te gemakkelijk slecht verdeeld , wat aanleiding gaf tot de kapitalistische maatschappijvorm . Daartegenover staat de maatschappelijke vorm gebaseerd op economische gelijkheid, b.v. de communistische maatschappij; maar daarin worden noodzakelijkerwijze de individuele vrijheden opgeofferd .

Wij maken de conflictsituatie tussen deze twee sociale systemen mee . Hieruit ontstaan dan weer veel problemen op wereldniveau welke vrede verhinderen . Beide kanten beschikken over kernwapens, naast chemische, biologische en conventionele wapenuitrustingen . De ene bedreigt de andere met dit vertoon van macht . Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat de hele menselijke existentie van deze aarde wordt uitgeveegd : dit is een ernstig probleem . De Grote Taak van de 21ste eeuw moet dus zijn : wereldvrede mogelijk maken . Ofschoon staatslui, wetenschapsmensen en geestelijken zich in vredesconferenties inspannen voor wereldvrede, zien we hoe de grote problemen blijven bestaan . De grote oorzaak hiervoor is het gebrek aan wederzijds vertrouwen . En toch moet dit grote probleem voor de 21ste eeuw opgelost worden .

Maar de Leer van de Boeddha, is deze situatie het gevolg van vroegere daden van de mensheid . Dit is "shuku-go", 'rest-karma'. Willen we een oplossing zoeken, dan moeten we de huidige situatie inderdaad zien als een probleem dat ons betreft en waarbij wij betrokken zijn . Er is geen andere weg dan dit probleem op te lossen door onze eigen inzet , zoals denker-historicus Toynbee het onderlijnde .

Bovendien, willen we bijdrage tot vrede in deze wereld, dan moeten we erkennen dat wij allen geboren zijn uit ouders en dat, ofschoon wij behoren tot een of andere ethnische groep, wij allen behoren tot de menselijke stam . Hierdoor zijn wij allen met elkaar verwant . We kunnen allicht in uitzicht

verschillen, maar we hebben allen hetzelfde bloed, hetzelfde leven in deze wereld . We zijn allen aan boord van hetzelfde ruimtetuig Aarde; we gaan allen naar éézelfde bestemming . Zo komt het dat, tenzij wij andermans leven eerbiedigen zoals het eigene, de voortzetting van "Mijn Leven" moeilijker en moeilijker zal worden . Om deze wereldvisie kracht bij te zetten, geloof ik dat religieuze opvoeding tot de grootste rol geroepen is .

(wordt voortgezet)

BOEDDHISTISCHE OPVOEDING IN HET WESTEN ?

Katrien Haemers

"If the teacher is wise he does not bid you enter the house of his wisdom, but rather leads you to the treshold of your own mind. For the vision of one man lends not its wings to another man."
(K.Gibran, The Prophet.)

De vraag naar een "opvoeding tot Boeddhisme" in onze Westerse wereld kan niet afgewezen worden als nutteloos 'getheoretiseer'.

Hoe relativerend men ook moge denken over de mogelijkheid tot opvoeden, hoe schroomvallig men ook moge staan tegenover het opdringen van een levensovertuiging of religie aan kinderen,

toch kan men niet loochenen dat zelfs niet-opvoeden een vorm van opvoeding is, dat omgaan met kinderen reeds een beïnvloeding inhoudt . Ouders die zelf een Boeddhistische levenswijze nastreven stellen zich de vraag naar de mate waarin zij die al of niet aan hun kinderen kunnen overdragen, én de manier waarop .

Aangezien het religieus, cultureel en sociaal klimaat in het Westen nog altijd zeer verschillend is van dat in de "Boeddhistische landen", komt een Westerling via een totaal verschillende weg tot het Boeddhisme . Hij richt zich naar een religie die beschouwd wordt als randverschijnsel, die in een daglicht van wantrouwen en onbegrip staat en dikwijls als exotisch en irrealistisch wordt afgewezen, dàar waar in het Oosten de hele culturele en sociale sfeer doordrongen is van het Boeddhisme, en opvoeding en onderricht van in de vroegste kinderjaren als een vanzelfsprekendheid aanwezig zijn.

Daarenboven zijn de normen en waardeschalen, de idealen en kwaliteiten die gelden in de Westerse landen wel heel contradictorisch aan die welke het Boeddhisme naar voor brengt.

Toch moet het mogelijk zijn "zichzelf voor te nemen" om tegenover deze maatschappij van materialisme en agressiviteit een houding aan te nemen van geweldloosheid, relativiteit, niet-egogerichtheid, spiritualiteit.

Ouders in het Westen zullen zich zeker eerst en vooral de vraag stellen in welke mate ze het recht hebben hun kinderen Boeddhistisch op te voeden.

Boeddhist zijn is hier een persoonlijke keuze, tegengesteld aan het geldend cultuurpatroon . Kan ik als ouder de keuze maken voor het kind ?

Hoe relatief men opvoeding ook moge beschouwen, omgaan met kinderen is reeds - zij het ongewild - opvoeden. En bestaat er één religie die minder dan het Boeddhisme zijn mening wil opdringen aan anderen ?

"Ik, Shinran, ik heb zelfs niet één discipel" (Tannisho)

Vanuit deze relativerende uitgangspunten willen we een poging doen om de vraag naar een Boeddhistische opvoeding in het Westen in beschouwing te nemen .

Belangrijk is het onderscheid te maken tussen opvoeding en onderricht . Dit schijnbaar kunstmatig uiteen-halen is toch reëel, gezien we opvoeding als 'onvermijdelijk' hebben bestempeld , terwijl onderricht een actieve handeling is .

Een 'Boeddhistische opvoeding' zou tot doel hebben een kind te leren zich op volwaardig 'Boeddhistische wijze' te gedragen in deze wereld . Daartoe zou men zijn aanvoelen richten op bepaalde hoedanigheden om vandaaruit zijn reacties en zijn handelingen te beïnvloeden, of althans te inspireren .

Deze opvoeding speelt zich af op het emotioneel (in brede zin) en esthetisch niveau en zal zich praktisch uitsluitend in de huiskring afspelen, gezien het 'exclusieve ' van de situatie .

Een kind bootst zijn ouders na van bij de geboorte . Zo hebben ouders een quasi onbeperkte invloed op het jonge kind gedurende vele jaren, zolang de kritische zin van het kind nog niet ontwikkeld is .

Ouders en volwassenen die zelf een Boeddhistische leefwijze nastreven , zullen intuïtief, bijna ongewild hun eigen gevoeligheid, hun eigen ziens- en handelwijze op het kind overdragen .

Wanneer men dan ook een jong kind ernstig neemt - en niet kinderachtig behandelt - zou men het dan niet attent kunnen maken voor de voortdurende verandering in de wereld rondom en binnenin zichzelf, een gevoel voor niet-verstarren-in-vastklampen, maar de beweeglijkheid en bevrijding van het kunnen *loslaten*, van het *niet-berekenen* laten ervaren ?

Zou men een kind kunnen laten zien hoe het zijn eigen pijn veroorzaakt, hoe het ook zijn pijn aan anderen overdraagt ? Kan men ook niet aan een jong kind laten aanvoelen dat elk wezen leeft , dat elk wezen evenveel eerbied waard is, dat niemand het recht heeft een ander wezen te gebruiken, te dwingen, te vernielen ?

Kan men een kind laten zien hoe elk mens vol verlangens zit, hoe er nooit een einde komt aan die eindeloze keten, en dat elke vreugde ook een pijn in zich draagt . Zou men een kind kunnen laten ervaren dat angst enkel een omgekeerde vorm van verlangen is, even moeilijk maar mogelijk om los te laten ?

Kan men een kind leren te handelen, zich in te spannen , te genieten zonder verslaving aan het resultaat, het effect, het succes ?

Al deze hoedanigheden zijn aartsmoelijk : ze gaan regelrecht in tegen onze 'menselijke natuur', nog meer tegen de geldende normen van onze samenleving, waar gehechtheid, succes, competitie, macht dé grote slogans zijn .

Maar als het dan toch zó is dat ouders hun kinderen onvermijdelijk beïnvloeden, waarom dan niet in een geestesgesteldheid waar ze zelf achter staan ?

Misschien ligt hier wel de pijnlijkste en moeilijkste weerstand bij ouders : hun kinderen geen harnas noch wapenuitrusting mee te geven om deze maatschappij te

trotseren, maar integendeel, een aantal overtuigingen waarmee ze, uiterlijk althans, zwak zullen staan in een wereld vol agressiviteit .

De belangrijkste, zoniet de enige mogelijke vorm van een opvoeding in boeddhistische geest speelt zich af in emotionele uitwisseling tussen volwassene en kind . Al 'het andere' kan slechts daaruit voortvloeien . Alles wat daar eventueel uit volgt kan alleen een vrije keuze zijn van het kind, een wilsdaad om op die weg verder te gaan .

Wat betreft het onderricht, wat we de intellectuele opvoeding zouden noemen, zijn de mogelijkheden zeer beperkt gezien er in het Westen - voor Europese kinderen althans - geen dharmascholen bestaan, en de beschikbare literatuur zéér beperkt is .

Zo zal dit ook volledig in handen van de ouders liggen . Het onderricht zou - volgens onze mening althans - slechts een antwoord op vragen van het kind mogen zijn . Een antwoord dat de zin voor relativering, eigen aan het Boeddhisme, geen geweld aandoet, een antwoord dat is "als een vlot om de stroom over te steken en niet om op de rug te dragen ."

Een derde aspect van de opvoeding speelt zich af op het terrein van het wilsleven, wat zich uitdrukt in het uitoefenen van de praktijk, het deelnemen aan erediensten, feesten en sociale activiteiten .

Ook op dat terrein zijn de mogelijkheden eerder miniem : wanneer we zien dat volwassenen soms méér dan honderd kilometer afleggen om aan een eredienst te kunnen deelnemen, moeten we toegeven dat ook hier weinig ruggesteun kan geboden worden .

Ouders die wél de mogelijkheid hebben, kunnen hun kind mee naar de tempel nemen, als het dat zelf wil, of kunnen het laten deelnemen aan een "puja" voor het huisaltaar . Maar het te zeer benadrukken van het devotioneel aspekt - althans zoals wij, westerlingen, dat interpreteren - lijkt ons ongunstig, omdat het misleidend kan zijn op latere leeftijd .

'Opvoeding tot Boeddhisme' speelt zich vooral af in hart en geest, aanvoelen en handelen, kijken en luisteren, zien en horen .

Vandaaruit kan een kind, een puber, een jonge mens zich de vraag stellen naar de achtergrond van deze levenshouding, de religie .

Of zij dan al of niet de stap zetten van het toetreden tot de gemeenschap, dát behoort al lang niet meer tot het terrein van de opvoeder .

JIKOJI-NIEUWS

1 0   j a a r   !

In mei 1989 zal het tien jaar geleden zijn dat onze Antwerpse Jodo-Shinshu tempel in naam van Hoofdabt en Ere-Hoofdabt van de Honganji-hoofdtempel te Kyoto, ingehuldigd werd door Rev. Prof. Kakue Miyaji .

Voordien was er , sedert 8 december 1977, een klein schrijn op een achterverdieping op de Grote Markt .

Sedertdien is die eerste tempelvestiging in de Grote Beerstraat te klein geworden en betrok Jikoji het huidige gebouw in de Pretoriastraat . Aangekocht in de lente van 1984, werd de nieuwe Jikoji, na een serie verbouwingen, door Rev. Prof. Shoken Yamasaki op 3 november 1985 ingehuldigd , zodat in de zomer van 1986 aldaar de vierde Europese Shin-Conferentie kon gehouden worden, met het succes dat velen onder onze lezers zich beslist nog herinneren.

Overwegen we deze toch zo korte geschiedenis, dan kunnen wij enkel dankbaar zijn, dat zoveel "onmogelijks" waar geworden is . Een dankbaarheid die gaat naar allen die ooit op één of andere manier bij deze opzet betrokken waren .

Het is om uiting te geven aan deze dankbaarheid, dat wij overwegen deze tiende verjaardag met enige luister te vieren op zaterdag 6 en zondag 7 mei 1989 . Zodra het programma zal opgemaakt zijn, zal het bekendgemaakt worden . Wij voorzien alleszins een internationale deelneming en medewerking van boeddhistische groeperingen in België en andere instellingen .

Hou dus deze dagen vrij !

C u r s u s   K G S S

Zoals gepland, werd midden oktober gestart met een nieuwe serie vrijdagavondcursussen, waarbij Shinrans hoofdwerk Kyogyoshinsho centraal wordt gesteld . Behandeld worden in het bijzonder die passages waarin Shinran, in eigen bewoordingen, (de tekst bestaat immers voor vier vijfden uit citaten !) zijn visie op de Reine-Landling uitdrukt .

Het spreekt vanzelf dat hierbij ook de grote lijnen van het algemene Boeddhisme en van de Mahayana-filosofie aan bod komen . De materie is omvangrijk en soms moeilijk van toegang, precies door de aard van het publiek waarvoor KGSS meer dan 700 jaar gekeden geschreven is geworden . Het kan dus zijn dat de cursussen uitlopen over meer dan één jaar...

T a n n i s h o   i n ' t   N e d e r l a n d s

Met het aflopen van onze Tannisho-cursus, kon ook de vertaling van deze tekst afgerond worden . Wij voorzien hiervan de publicatie, met talrijke nota's, een index van over de 160 termen, een inleiding en de Japanse tekst .

De vraag is nog open hoe we die publicatie zullen realiseren : in eigen beheer, via een gevestigde uitgever ofwel via Japan ?

S c h e n k i n g e n

Het is niet onze gewoonte hier over inkomsten en uitgaven te praten, maar het moet ons van het hart dat 1988 een jaar blijkt te worden met een hoogtepunt aan donaties van onze eigen mensen .

Zoiets is verheugend, niet omwille van de lieve centen die we best kunnen gebruiken, maar vooral omdat we hierdoor kunnen vaststellen hoezeer de activiteit van Jikoji en Ekô gewaardeerd wordt .

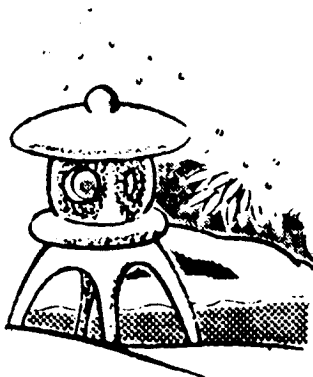
Hartelijk dank, gasshō en Namu-amida-butsu voor alle schenkers, de naamloze zowel als de gekende !

E K O : j a / n e e n ?

In sommige exemplaren van deze editie sluiten we een antwoordkaart bij, hoofdzakelijk voor die adressen waarvan we in lang niet gehoord hebben of waarvan de bestemming twijfelachtig is . Zo b.v. hebben we ontdekt dat we al drie jaar Ekô stuurden naar een overledene, waarbij ons blaadje telkens ongelezen in de vuilniszak terecht kwam .

De bedoeling is hoofdzakelijk onze *mailing-list* bij te werken en nutteloze kosten te weren .

Die antwoordkaart dient onder gefrankeerde envelop teruggezonden te worden . Wie geen postzegel van 13 frank of 75 cent wil besteden, betuigt o.i. geen interesse te hebben voor de 144 drukke pagina's die we elk jaar posten . Dus voor die personen : geen vervelende lectuur meer in de brievenbus . En voor ons : minder nutteloos werk en minder kosten . Iedereen vaart er wel bij...

GLOSSARIUM
van het Shin-Boeddhisme
(xvii)

KEDO

(Vervormd Land)

In de vroege periodes van de Reine-Landling, werden de 'Boeddhialanden' (Sk. *buddha-ksetra*) en in het bijzonder ook Amida's Reine Land (Sk. *Sūkhavati*, Ch. *ching-t'u*, Jap. *Jōdo*) een 'Vervormd Land' genoemd, aangepast aan het beperkte begripsvermogen van de wezens. Vanhieruit konden zij dan de Volkomen Verlichting verwezenlijken. 'Vervormd' heeft hier de betekenis van 'voorlopig', vermits vanuit dit 'land' het nirvana kon verwezenlijkt worden. Shinran baseerde evenwel zijn idee over dit 'voorlopige, doeltreffende' Vervormde Land op een passage van de Grote Sūtra (*Dai-kyō*), waaruit hij besloot dat dit Vervormde Land door Amida gesticht werd voor de wezens die, ondanks hun meditatieve en niet-meditatieve praktijken, nl. de praktijken volgens de 19de en de 20ste Geloften, toch geen ware vertrouwen ervaren. Hij onderlijnt het contrast tussen enerzijds het Vervormde Land *Kedo* en het Ware Reine Land *Hōdo*, een contrast dat overeenstemt met het onderscheid tussen de jiriki Reine-Landpraktijken enerzijds, en Ander-Kracht-shinjin anderzijds. Dit contrast maakt dat *Kedo* a.h.w. een vermaning inhoudt (zie hierover ook Tannishō XI, XVI en XVII) en aldus fungeert als 'geschikt middel' (*hōben*).

Er worden aan het Vervormde Land ook nog andere benamingen gegeven: Grensland (*henji*), Land van Inertie (*keman*), Land van Inertie en Trots (*kemangai*), Burcht van Twijfel (*gijō*), Baarmoederpaleis (*taigu*).

KEMANGAI

(Land van Inertie en Trots)

Een van de namen van het Voorlopige, Vervormde Reine Land (zie *kedo*); de aldaar geboren wezens zijn te trots om volkomen vertrouwen te hebben in Amida's 18de Gelofte en missen bij gebrek aan dit vertrouwen de ijver om naar geboorte in het Ware Reine Land te streven .

KEMON

(Voorlopige Poort)

Voorlopige leringen, d.i. de leringen welke voorafgaan aan de Ware Reine Land Lering *Jōdo-shinshū* . Deze leringen zijn die van de boeddhistische scholen uitgezonderd de Tariki-Wombutsu leer, welke *shinmon* is, de Ware Poort . Als synoniem voor 'kemon' geldt ook *Yōmon*, de Essentiële poort, essentieel omdat hierdoor toegang verkregen wordt tot 'shinmon' .

KESHO

(geboorte door transformatie)

Een van de vier mogelijke geboortevormen (Sk. *catur-yoni*) eigen aan de Indische wetenschap : 1) *jarāyuja* (*taishō*), geboorte uit de baarmoeder ; 2) *andaja* (*ranshō*) geboorte uit een ei ; 3) *samsvedaja* (*shisshō*) geboorte uit schimmel ; 4) *upopāduja* (*keshō*) geboorte door plotse verandering . Deze vier vormen van geboorte (*shishō*) behoren tot het samsarische bereik . Geboorte in het Reine Land valt hier niet onder . Vandaar dat T'an-luan in zijn Ojo-ron-chū (Commentaar op Vasubandhu's Ojo-ron) de geboorte in het Reine Land "*mu-shō no shō*", 'Geboorte van Niet-Geboorte' noemt . Volgens Shinran is de geboorte in het Reine Land meteen de volheid van de Verlichting (Dharmakāya) = nirvāna .

Stadium van de wezens waarvan de Geboorte gevestigd, d.i. vast verzekerd is . Synoniem voor *shōjōju* (Sk. *samyaktva-niyata-rāsi*) . In *Kōsō-Wasan*, 51 zegt Shinran : "Waar geen vastgevestigd gemoed (*ketsujō-no-shin*) is, daar is het denken aan de Boeddha niet permanent aanwezig". In *KGSS III,66* : "Het Gevestigde Gemoed is het Onovertroffen Hoogste Gemoed (*mujōjō-shin*). 'Ketsujō' komt o.a. voor bij Shantao (Sanzen-Gi).

Principieel bepaalt het CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME V.Z.W. noch bijdrage noch lidgeld noch abonnementsgeld . Het Centrum en de Shin-Tempel JIKO-JI erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jōdo-Shinshū Hongwanji-ha in de personen van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani en van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho ohtani , maar ze zijn organisatorisch en financieel autonoom . Hun werking is dus afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw giften .

Onze bankrekening (voor België) is 408-2066511-88 , Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w. , 2600 Berchem-Antwerpen . Voor Nederland en buitenland bij voorkeur postrekening 000-0173766-39 , op naam van A.Peel , B-2600 Berchem-Antwerpen (België) .

ROOSTER DER BIJENKOMSTEN

Vr 02.12 19 u. KGSS-cursus
 Di 06.12 20 u. Sambutsuge
 Za 10.12 14.30 Jodo-E ¹⁾
 Di 13.12 20 u. Juseige
 Vr 16.12 19 u. KGSS-cursus
 Di 20.12 20 u. Junirai
²⁾

1989

Di 03.01 20 u. Amida-kyo
 Vr 06.01 19 u. KGSS-cursus
 Di 10.01 20 u. Sambutsuge
 Za 14.01 14.30 Memoriaal Inagaki Zuiken
 Di 17.01 20 u. Ho-on-Ko ³⁾
 Vr 20.01 19 u. KGSS-cursus
 Di 24.01 20 u. Juseige
 Di 31.01 20 u. Junirai

Vr 03.02 19 u. KGSS-cursus
 Di 07.02 20 u. Amida-kyo
 Di 14.02 20 u. Sambutsuge
 Vr 17.02 19 u. KGSS-cursus
 Zo 19.02 10.30 Nehan-E ⁴⁾
 Di 21.02 20 u. Juseige
 Di 28.02 20 u. Junirai

Vr 03.03 19 u. KGSS-cursus
 Di 07.03 20 u. Amida-kyo
 Vr 10.03 19 u. KGSS-cursus ⁵⁾
 Di 14.03 20 u. Sambutsuge
 Zo 20.03 10.30 O-Higan ⁶⁾

¹⁾ Jodo-E ; feestdag van het Reine Land, gedachtenis van Gautama Buddha's Verlichting (eigenlijk 08,12) . Tevens herdenking van opening van eerste Shin-schrijn te Antwerpen (1977).

²⁾ Bij belangstelling kunnen ook tijdens de kerstweek bijeenkomsten belegd worden .

³⁾ Ho-on-Ko (eigenlijk 16,01) gedachtenis van Shinran Shonins overlijden (1263)

⁴⁾ Nehan-E (eigenlijk 15,02) gedachtenis van Gautama Buddha's intrede in het Parinirvana .

⁵⁾ Opgelet ; valt buiten de 14-daagse cyclus !

⁶⁾ Bijzondere Lente-devotieperiode (18,03-23,03).

J I K O - J I
Tempel van het Licht van Mededogen

CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME
v.z.w.

Pretoriastraat 68
2600 Berchem-Antwerpen

Verantwoordelijk uitgever : Sh. A. Peel , Leemputstraat 10,
2600 Berchem-Antwerpen.
Overname toegelaten mits bronvermelding en bewijsexemplaar